

ЄДИНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ВНЕСОК: РІК ЗАСТОСУВАННЯ – ПЕРЕВАГИ, НЕДОЛІКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Мікіш В.М., магістр* ,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка**

Вже рік в Україні діє єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (єдиний соціальний внесок), який являє собою консолідований страховий внесок. Контролюючим органом з адмініструванням обрано Пенсійний фонд України.

Запровадження єдиного соціального внеску призвело до ряду змін в системі соціального страхування. В першу чергу, ці зміни стосувалися порядку адміністрування, обліку та контролю в цій системі. Важливим завданням з боку державних органів є здійснення аналізу ефективності введення єдиного соціального внеску і виправлення допущених помилок та його оптимізація.

Зміни в адмініструванні, обліку та контролі, які були викликані впровадженням єдиного соціального внеску, на нашу думку, необхідно розглядати на двох рівнях: на рівні держави та органів пенсійного та соціального страхування, і на рівні підприємств, установ та організацій, які відповідають за нарахування та утримання єдиного соціального внеску.

В перу чергу, варто зазначити, що впровадження єдиного соціального внеску мало як переваги, так і недоліки.

Для роботодавців впровадження єдиного соціального внеску призвело до таких переваг: зникла потреба в реєстрації в чотирьох фондах соціального страхування; скоротився час на розрахунок сум нарахувань і утримань, що більш актуально для роботодавців з ручною формою обліку; скоротилася кількість звітних форм, які подаються в органи соціального страхування; зменшився час на перерахування коштів внеску до фондів. Недоліками для роботодавців є: збільшились випадки невчасної виплати лікарняних, підвищився рівень соціальних виплат в окремих груп платників.

* Науковий керівник – Маренич Т.Г., д.е.н, професор

Для держави і органів пенсійного та соціального страхування можна виокремити переваги від єдиного соціального внеску, які стосуються уникнення дублювання соціальними фондами функцій, пов'язаних із формуванням страхових коштів, скорочення адміністративних витрат фондів на виконання цих функцій (по окремим оцінкам – зменшення витрат на утримання органів соціального страхування не відбулось), ефективнішого використання коштів соціального страхування, формування єдиної інформаційної бази платників єдиного соціального внеску, що дає змогу налагодити більш якісний контроль за його нарахуванням та сплатою. Недоліками запровадження внеску є те, що не встановлено системи контролю за Пенсійним фондом, що може призвести до нецільового використання коштів, сформувалася недосконала система взаємообміну інформацією між Пенсійним та соціальними фондами.

Вважаємо, що обраний стратегічний напрям (запровадження єдиного соціального внеску) в забезпеченні фінансування фондів пенсійного та соціального страхування є виправданим, але потребує поточних коректив, які дадуть змогу удосконалити систему соціального страхування. Більшість окреслених вище проблем можна вирішити шляхом внесення науково обґрунтованих змін до нормативно-правових актів з питань єдиного соціального внеску.

Необхідно враховувати, що удосконалення єдиного соціального внеску повинно бути направлено також на зниження податкового навантаження та виведення економіки із «тіні». В той же час, без комплексного підходу в реформуванні соціального страхування ці проблеми не вирішити.

Запровадження єдиного соціального внеску стало лише одним з важливих і необхідних елементів реформування системи соціального страхування. Продовженням змін направлених на консолідацію в соціальному страхуванні може стати запровадження єдиного органу, який би взяв на себе виконання функцій пенсійного та соціального страхування. Підтвердженням ефективності такої системи можуть слугувати приклади таких розвинутих європейських країн, як Фінляндія, Швеція, Норвегія та інші. Але даний напрям реформування потребує ретельних і зважених досліджень та дій.